

УДК 658.5

Бараннікова Н.– ст. гр. БМм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Юрик Н.Є.

Barannikova N.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

ACTUAL PROBLEMS OF CRISIS MANAGEMENT OF ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS

Supervisor: P. D. Yuryk N.

Ключові слова: управління, антикризове, проблеми.

Keywords: management, crisis, problems.

На сьогоднішній день досить велика кількість підприємств знаходиться у кризовому стані в основному через відсутність у вищого керівництва досвіду у сфері антикризового менеджменту. І в першу чергу це торкається малого і середнього бізнесу, котрий не достатньо забезпечений резервними ресурсами та страховими інструментами для самостійного подолання кризових ситуацій, які поглиблюються з кожним днем. Тому чи не найважливішими є проблеми розробки заходів щодо запобігання та виходу підприємств з кризи.

Криза є об'єктивним і неминучим процесом у діяльності будь-якого підприємства. Більше того, криза – це не тільки негативний процес, а й об'єктивно необхідний, оскільки стимулює інтенсифікацію розвитку підприємства.

Аналізуючи кризовий стан українських підприємств, можна зробити висновок, що основними причинами виникнення кризи в Україні є:

- незадовільне керівництво підприємством, яке є основною причиною і першим чинником виникнення кризи (відсутність стратегічного підходу, недостатні знання керівників, низька дисципліна, недостатність ентузіазму та аморальність);
- відсутність механізмів передбачення кризи;
- незадовільне виконання своїх обов'язків фінансовими службами (відсутність системи управління ризиками, незадовільне фінансове планування та аналіз);
- відсутність ефективного механізму контролю (відсутність планування, прийняття необґрунтованих управлінських рішень, допущення відхилень, помилок та прорахунків (управлінських, інженерних, політичних).

Внаслідок дії одного чи кількох кризових чинників, на підприємствах виникають і поглиблюються кризові ситуації. В залежності від їх стадії розвитку, можна визначити і обґрунтувати їх сутність, а також передбачити наслідки та розробити заходи щодо їх усунення. Згідно з цим, можна виділити такі стадії розвитку кризових ситуацій на підприємстві:

Перша стадія – зниження обсягів прибутку. Її наслідком є скорочення резервів розвитку підприємства внаслідок погіршення його фінансового стану. Заходи щодо вирішення цієї проблеми можуть бути як стратегічні (реструктуризація, перегляд стратегії розвитку), так і тактичні (зниження витрат, підвищення продуктивності).

Друга стадія – виникнення збитковості виробництва. Внаслідок відсутності прибутків, підприємство змушене використовувати резерви для забезпечення своєї життєздатності, наслідком чого є їх скорочення. Шляхом подолання цієї ситуації є, як правило, управлінські дії, що передбачають реструктуризацію підприємства.

Третя стадія – виснаження підприємства через відсутність резервних фондів. Наслідком цієї стадії є спрямування частини оборотних коштів на покриття збитків, що скорочує їх відтворення. Через відсутність засобів на проведення реструктуризації, підприємству необхідні оперативні заходи, спрямовані на стабілізацію фінансового стану та пошук засобів на проведення реструктуризації.

Четверта стадія – неплатоспроможність підприємства. У підприємства уже відсутні засоби для фінансування навіть скороченого відтворення та оплати по попередніх зобов'язаннях. Найгіршим наслідком цієї ситуації є зупинка виробництва та банкрутство. Виходом із цієї ситуації є екстренні заходи щодо відновлення платоспроможності підприємства та забезпечення підтримки виробничого процесу.

У зв'язку з цим, під антикризовим управлінням слід розуміти таке управління, яке здатне запобігати або пом'якшувати кризові ситуації у виробничо-господарській діяльності, а також підтримувати функціонування підприємства в режимі виживання в період кризи та забезпечувати вихід з неї з найменшими втратами.

Таким чином, проблеми антикризового управління українськими підприємствами можна поділити на чотири групи:

1. Проблеми розпізнавання передкризових ситуацій. Недостатня компетентність керівництва не дозволяє своєчасно передбачити настання кризової ситуації, виділити основні чинники її виникнення, та зрозуміти її характер, що ускладнює побудову і запуск механізму її запобігання.

2. Проблеми технології управління. Ця група включає в загальному вигляді проблеми аналізу та оцінки кризових ситуацій, а також варіанти поведінки соціально-економічної системи в кризових ситуаціях. Сюди також включають і проблеми розробки стратегічних рішень щодо виходу підприємства з кризи в часових, ресурсних, кваліфікаційних та інших обмеженнях.

3. Методологічні проблеми життєдіяльності організації. Ці проблеми передбачають формулювання місії, цілей управління, а також шляхи, заходи та методи управління в умовах кризи. Сюди також включаються фінансово-економічні, організаційно-правові та соціально-психологічні проблеми.

4. Конфліктологія і селекція персоналу в умовах виведення підприємства з кризової ситуації.

Отже, стає все більш очевидним, що впровадження антикризового управління на українських підприємствах в сучасних умовах є необхідним і залежить від якості управління підприємством. Саме висока компетентність антикризових менеджерів дозволить не тільки визначити конкретні об'єкти управлінської дії, а й своєчасно здійснити ефективні заходи в процесі управління підприємством в умовах кризи.

Література

1. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством [Текст]: Навч. посібник. вид. 2-ге, виправл. і доп./ В. О. Василенко // Київ: Центр навчальної літератури – 2005. – 504 с.

2. Ситник Л. С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством [Текст]: / Л. С. Ситник // НАН України: Ін-т економіки пром-сті. - Донецьк : ІЕП НАН України, 2000. - 504 с.